

Előfizetési feltételek

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyedévre	3 kor.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkévezményben részesülnek.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Nyitott tér ora 40 fillér.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Kéziratok nem adnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és kiadó hivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Az E. K. E. Nagy-Enyeden.

Szívesen látott vendégei vannak a mai ünnepnapon városunknak. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület tagjai időznek közöttünk, hogy ez évi rendes közgyűléseiket városunkban tartsák meg. Szívesen látjuk őket mi, Nagy-Enyed város polgárai; szívesen látja őket az egyesületnek alsófehérvármegyei fiók-osztálya; mert amilyen megtisztelő reánk néve azon tény, hogy az erdélyi társadalom színe-javából alakult és József Ágost főherceg ö Fensége védnöksége alatt álló egyesület városunkban tartja meg közgyűlését, épp oly örömdetes is, mert tanujele annak, hogy az anya-egyesület és a Nagy-Enyeden székelő fiók-osztály között az érintkezés benső, szívélyes, és hogy az erdélyi részek egyik tekintélyes és a jó társadalmi egyetértés fejlesztésével a magyar kulturmisszió is teljesítő egyesülete méltányolja városunknak szintén magyar kulturát ápoló és terjesztő nemes hivatását.

Bekés munkával, jó egyetértéssel magyar kulturmissziót teljesítünk mi, teljesítették évszázadokon át elődeink, és magyar kulturmissziót terjeszt az Erdélyi Kárpát-Egyesület, vagy mint rövidítve mondják: az E. K. E. Az erdélyi társadalom szerepvívóiból 1891-ben alakult gr. Bethlen Bálint és br. Feilitzsch Ártur társelnökök vezetésével célját: magyar hazánk erdélyi részei természeti szépségeinek ismertetését, a hon- és népméret terjesztését, erdélyi hegyvidékeink és fűdőink érdekében a hazai és külföldi személyforgalom ideterelését és a turisztaság ápolását, keresztlívni és elérni mindenha törekedett. Tíz éves működése alatt elismerésre méltó, derek munkát végzett az egyesület; gr. Bethlen Bálintnak az elnökségből való távozával br. Feilitzsch Ártur elnök és egy kipróbált hazafias derek tisztú kar vezető most az egyesület ügyeit, és az eddig elért eredményeket megtartani, újakat szerezni legfőbb és legszébb hivatása; és míg az EKE-nek egyesület-társa, az Emke, a magyar kulturát a magyar szó terjesztése, a magyar faj erősítése által ohajtja terjeszteni és ápolni: az Eke a magyar hazafiságot, a magyar hazaszeretetet a szülőföld iránti szeretetnek ápolása, a föld megismerésének belterjesebbé tétele és a szülőföld kincseinek méltóbb értékesítése által ohajtja elérni. Egy cél felé: a magyar haza szeretetének ápolása, a magyar faj erősítése és mivélésére töre-

kedik mindkét áldásos egyesületünk; és midőn ma ezek egyike, az EKE, városunkban tartja meg közgyűlését, hazafias kötelességnek ismerjük, hogy ünnepet üljünk és szíves Isten hozott-al üdvözöljük városunkban a magyar hazafiságnak, magyar kulturának derek harcosait. Isten hozta őket mi közénk!! Találják magukat Nagy-Enyed város hazafias polgárainak körében épp oly jól, mint amilyen szívesen látja ez nagyra becsült vendégeit és amily igaz magyar vendégszeretettel fogadja őket az a polgárság, melynek veleszületett tulajdonsága a magyar haza, a magyar fajnak mindenekfeletti szeretete.

Hegedüs Sándor a Székelyföldön.

A nemzetek állami életében ritka mozzanat az, hogy valamely tárcza élén oly államférfi áll, ki-nek neve egymaga többet mond, mint egy frázisokban gazdag működési programnak nagy értekezletekben megállapított pontjai. Ilyen név a Hegedüs Sándor neve, mely egymaga pompás perspektívát nyújt program, mutatja a reformált Magyarországot, mely eddigi mezőgazdasági multja helyére a jövő ipar reményeit állítja s ez alapon előkészíti képességét, hogy a modern Európában az őt ős erejénél fogva megillető helyet elfoglalja. Ily program megtestesítését jogosult bizalommal várjuk Hegedüs kereskedelemügyi miniszterrel, aki korábbi publicisztikai működése hagyományait áthatva és ipari államá törekvő országunk szükségletei iránt való szíves látókörrrel megáldva, mindenek előtt arról a bölcs tapasztalatról emlékezett meg, hogy legelőbb a talaj minőségét és tulajdonságát kell figyelembe venni, hogy tisztába jöjjünk ipar számára való alkalmas voltával. Ebből eredt miat természetes következmény az a kívánat, hogy hazánkat és oly különfeleképpen alakult vidékeit személyes szemlélet alapján, a lakosság kívánatait és reményeit, valamint hivatosságát valamely iparágra a vele miat személyes érintkezés által ismerje meg, gondos tanulmány tárgyává tegye mindama föltételeket, melyek bizonyos ipar számára vagy ellen az ország egyes vidékein léteznek. Tekintetbe kellett venni a különböző vidékek földtermékeit s azokat a létező alkalmakat, melyek azoknak ipari feldolgozását hasznossá teszik és az egyes ipartermékek elarúsítását előmozdítják. Innen erednek

a kereskedelemügyi miniszter gyakori utazásai, melyek őt a felsőmagyarországi bányakerület erdővezte magaslataitól a magyar tenger déli partjához és a szőlő-koszoruzta Balatontól most a mondákban gazdag Székelyföldre vitték. Mindenütt éles szem volt a miniszternek a talaj ipari minősége és a lakosságnak ezt modern értelemben kihasználni tudó ügyessége számára. Majd mindenütt szinte gondviselészerű képességgel megtalálta a helyes kezdeményezést a lakosok célszerű ipari foglalkoztatásához és így letehető az alap egy iparhoz, mely ily gondoskodás mellett kell hogy az ország virágzó keresetforrásává legyen.

A miniszter székelyföldi utja is ekesen szóló tanúságot tesz e mellett. De ez nemcsak azért marad emlékezetes, mert Hegedüs gyakorlati látása a székely népnek új utakat mutatott, midőn figyelmét a textiliparra terelte s 500 szövőszék ajándékozása által jövedelmező háziiparra adott módot a székelyeknek, de emlékezetes marad az a kereskedelmi miniszter ama nyilatkozata által is, melylyel a nemzetiségeknek megjelölte az utat a békés együttműködéshez és az egyetértő munkához a hazáért.

És abban is van a magyar nemzeti állam jövője, — írja a „P. Corr.“ — ha a nemzetiségek karöltve, vállvetve, serény szorgalommal erőikhez képest hozzájárulnak Magyarország felvirágoztatásához. Hogy Hegedüs kereskedelemügyi miniszter ezt az utat megmutatta és a cél eléréséhez az eszközöket is megadta egy új ipar teremtése által, biztos kezesség arra, hogy megvalósítja azt a nagyszabású programot, melynek posztulátumai az ő nevében egyesülnek.

Kossuth Lajos a nemzetiségi kérdésről.

(Folytatás.)

Mi ennek a kulcsa? Az oláh környezet egymaga nem nyújt magyarázatot; mert hiszen a moldvai és bukovinai magyarok régebb idő óta és minden magyar érintkezéstől elszigetelten laknak oláhok közt s nyelvüket, nemzetiségüket mégis föntartották.

Itt tehát a helyi viszonyokban kell oly sajátosság valaminek lenni, ami az eloláhosodásnak kezére dolgozott.

En azt gondolom, ez iránt tisztába jönni elkerülhetetlenül szükséges; mert ha azok az okok, melyek az

TÁRCZA.

Háromszéki hangulatok.

— A „Közérdek“ eredeti tárczája. —

Brassó, jul. 10.

Kedves Szerkesztő Barátom! Igyekezem röviden, híven, de lehetőleg nem unalmasan beszámolni neked azokról, amiket kőborlásaim alatt láttam és hallottam.

Háromszéket mostanság kettő jellemzi főképpen: a szárazság és a diszlakomázás. S a kettő nem csoda ha összefüggésben van némileg; a torkok igen sokat nyelnek s így alig marad valami a földnek. Nedves torok és szárazságtól repedező talaj: ez a helyzet signaturája. Igaz, hogy míg e sorokat vétem a papírra, csak-hogy állításom agyon legyen czafolva, sűrűn borul az ég és hullani kezd az ohajtott áldás. De ez mindegy; földolog a teoria, a tény mellékes jelenség, a mi kedvenc elméleti vesszőparipánról nem bir levetni. — — —

Alig ocsudtak fel a kedélyek a lelkesedés mámorából, melylyel fogadták dr. Bartók György „erdélyi püspököt“ (— vonal alatt szabad nekem is így czímezniem a mi püspökünket —): Hegedüs miniszter iparügyi és családi látogatása zavarta fel a csak nem rég elsimult hullámokat. A két fogadtatást mind a mai perczig szokás társalgás közben összehasonlítani; bármerre megy az ember, minduntalan még szóbeszéd tárgya a két látogatás összehasonlítása.

Bartók püspököt (— most már nem is „erdélyi“, csak is „püspök“ —) önkényt megnyilatkozó, szívbéli meleg-

séggel halmozták el. Az ő fogadtatásával még az ósháromszékiek is büszkén meg vannak elégedve; tudvalevő ugyanis, hogy a föld kerekéségén egy nép sem ért jobban az effélehez, mint a háromszékiek székely, de nem is kritikussabb. Van nekik egy különleges lelki hőmérőjük, amelylyel érzékeny pontossággal tudják lemérni az ünnepélyes hangulatok hevületét. Van azonban hozzá másik, szintén nem megvetendő, készülékük; egy kis melegítő, lelki szíritusz-lámpácskájuk, amelynek segítségével ama hőmérő higanyának emelkedését szükség és okos belátás szerint emelhetik. Nos hát a Bartók (— most már még csak püspök sem —) fogadtatásához semmi melegítő készülékre nem volt szükségük; meglepő magasra felszókkent a higany önkényt, minden hivatalos készülék nélkül.

Nem mondható ugyanez a miniszter (— most már nem is Hegedüs —) látogatásáról. Félreértések elkerülése végett tisztelettel hangsúlyozom, hogy „vonal alatt“ irok, hol nincs politika, csak hangulat és kedély személyes váltakozása, hol mindenről és mindenkiről fejevesztés kockáztatása nélkül el lehet fecsegni, amit hall utjában a jámbor vándor.

Igen, na, — a miniszter azért miniszter, hogy inkább hivatalosan fogadják, ama leleményes lelki szíritusz-lámpácska segítségével. Aztán különben is megelőzőleg támadt valamelyes félreértés-féle a háromszékiek és közöttük, miuthogy ő miniszterségét avval kezdette, hogy a földvár-sepsiszentgyörgyi vasutvonal kiépítését levette napirendről, amint rossz nyelvek rebesgetik, a paktum kedvéért. No de, ami halad, el nem marad. Most is rosszul esett egy csekélység. Em-

legetik, hogy az idegen pénzzel, idegenek hasznára épült vállalatokat megtekintette és például az egészen magyar jellegű málnási szénasav-gyárat az igazgató többszöri fölszólítása után sem méltatta figyelmére, pedig mellette állott kocsija 10 egész perczig s ha kívánta volna, 20 perczig is állott volna. Szegény jó Kovács Gyula barátunk, ha még élné, tudom, hogy ő maga is megcsóválná a fejét, pedig erősen Hegedüs-párti volt, hogy az Isten nyugosztalja meg a tévedéseért.

Az már jobban esett, hogy a székely atyafiának N-Borosnyón megmutatta szalonkocsiját, hogy lássák, miben utazik családjával együtt, mióta miniszterségre juttatta a sors. Éppen kiváló nagy tetszéssel találkozott az a megrovó hang, melylyel illette az iparkamara alelnökének német nyelvű üdvözlő-beszédét Brassóban. — — —

Még füsttől, pezsgőtől szagos a terem, s már új diszlakoma fenyeget. Kossuth Ferenchez érkezik Sepsiszentgyörgyre, kit ott pártkülönbség nélkül szíves melegséggel készülnek fogadni.

S mi mindebből a tanulság? Hogy diszlakomázni éppen nem rossz dolog. Sokat megnyertek így a fehér asztal segítségével, amit a zöld asztalról elküldött hivatalos iratokkal nem sikerült.

Szó, ami szó, nem ártana Enyednek sem megszerezni valamelyes uton-módon a lelkesedés hőmérőjét s no meg az alája való szíritusz-lámpácskát.

A viszontlátásra

őszinte barátod
F. D.

oláh környezet elnemzetlenítő befolyását ennyire elősegítették, el nem hárittatnak, én nem hiszem, hogy a visszamagyarosodás sikerülni fog.

Önöknek hálaival tartozik a Nemzet, uraim! hogy ez ügyre föl hívták a közfigyelmet. Bizony nagyon érdemes rá. Szörnyűség volna, ha tétlenül nézné a magyar Nemzet, miként válnak ki saját fájának ezrei nyelvén, nemzetiségének szentegyházából.

Hanem a tömeges elnemzetlenedés bevégzett tényével szemben a tömeges visszamagyarosítás nem könnyű földadat.

Nézzük például a magyar iskoláztatást. Ez kétségtelenül egyike azoknak az emeltyűeknek, amelyek alkalmazásba veendőek. S mert nyelvet a gyermek játszva tanul meg legkönnyebben, én a kisdédóvokra kiváló súlyt fektetnek, ha nem hallottam volna, hogy azok az elfajzott magyarok ott nem tömött falvakban, hanem vad hegyek közt, messze, szétszórta laknak. Ha ez így van s ha ezen segítve nem lesz, a kisdédóvók jóformán lehetetlenek s a szétszórta lakás oly vad vidéken még az iskoláztatásban is nagy akadály. Alkalmassint ebben van a kulcsa annak, hogy még a protestantizmus sem bírhatja a nép és nemzetiség föl tartására. Hanem ha Norvégia sivatag hegyek közt szintugy elszórta lakó népe rá tudott arra menni ambulatórius néptanítóival, hogy ott nincs ember, aki elemi oktatásban ne részesült volna, hát végre is a dolog Hunyadmegyében sem lehetetlen. Tehát tegyük föl, hogy kormány, vallásfelekezet, községi erő, vagy adakozások közbejöttével sikerül a gyermekek magyar iskoláztatásáról gondoskodni; vissza lesz ezáltal az a nép hódítva a magyar nemzetiségnek? Biz az nem lesz. Az iskola nyelve nem fog átmenni az életbe, ha a társas viszonyokban ápolóra nem talál. Hiában tanul a gyermek magyarul az iskolában, ha, amint az iskolából kilép, az oláh nyelv uralma alá kerül a házi tűzhelynel s a társas érintkezésben. A házi tűzhely, a családi élet erősebb delej, mint az iskola. Amaz el-mossa, amit ez összerakosgatott.

Hát biz én abban a nézetben vagyok, hogy ez ügyben sikerre csak úgy lehet kilátás, ha kombinált tervszerűséggel több oldalról bele lesz nyulva a nép családi életébe, társas viszonyaiba, keresetmódjába, anyagi érdekeibe; és (amire én kiváló súlyt helyezek) ha valamely oly magyar gócpont lesz azon a vidéken előteremtve, mely magyarosító befolyását a nép anyagi érdekeivel hozza kapcsolatba s a magot, melyet az iskola elhint, az életben kifejlésze.

Kombinált tervre van szükség, s a tervnek a helyi viszonyok ugy természetű, mint szociális és közgazdasági szempontból gondos áttanulmányozására kell alapítva lenni.

Én nem kételkedem, hogy önök, midőn ez ügyet hazafini buzgalommal fölkarolták, nem állapodtak meg annak tudatánál, hogy itt baj van, melynek elhárítását a legvitalisabb nemzeti érdekek parancsolják; hanem azt is átgondolták, hogy mi módon lehet a bajt elhárítani.

Engem a dolog nagyon érdekel, de nem ismervén a tervet, mely szerint az ohajtott visszamagyarosítás munkába vétetni szándékoltatik, nem tudom, ha módomban van-e azt valamiképp előmozdítani. Én csak annyit tudok, hogy önök felhívták az ügyre a közfigyelmet, hogy ugy a közérdeklődés föntartására, mint a végett is, hogy irodalmi vállalatuk anyagi eredményével a kifizetői célt előmozdítsák: egy Albumot szerkesztenek és végre látom a lapokból azt, hogy a dévai realiskolai segélyező egyesület javára adakozások gyűjtetnek.

Mindez még nem kombinált terv! S én még csak azt sem tudom, hogy mire szándékoltatik akár az Album remélt jövedelme, akár az adakozás fordíttatni; sőt annak sem jutottam tudomására, hogy minő gyakorlati viszonyban állhat egy segélyező egyesület a hunyadmegyei előláhozott magyarok tömeges visszamagyarosításának szép, de nem átgondolt földadatával.

(Vége következik.)

Vegyes hírek.

— **Tordai Grail Erzsi**, a mi kedves művésznőnk, pár napja városunkban időzik; rokonait, jóismerőseit jött meglátogatni. Sajnos, rövid időre szabta enyedi időzését és a jövő héten nyári tartózkodásra külföldre megy.

— **A balázsfalvi takarékpénztár** igazgatósága csütörtökön délután, Szabó Sámuel takarékpénztári elnök, előülésével igazgatósági ülést tartott. Szabó Sámuel elnök elnöki megnyitójában mély részvétellel emlékezett meg néhai Kovács Gyuláról, a takarékpénztár volt tevékeny igazgatósági tagjáról. Az igazgatóság részvételt jegyzőkönyvileg örökíti meg és erről az öveget kivonatilag értesíti. A Kovács Gyula halálával üresedésbe jött igazgatói tagsági állásra az igazgatóság Tóth Miklós árvaszéki elnököt választotta meg.

— **Elnökválasztás az abrudbánya-verespataki nehezék-pénzalapnál.** Az abrudbánya-verespataki nehezék-pénzalap választmánya e hó 13-án, pénteken, tartott ülésében az Imreh Károly főszolgabíró elhunytával üresedésbe jött elnöki állásra Ajtay Árpád verespataki bányabirtokost és választmányi tagot választotta meg.

— **Simon Jenő**, az orsz. színészeti akadémiának volt növendéke, városunk előtt a mult évről előnyösen ismert drámai színész, f. hó 18-án este 8 órakor kezdőleg a sétatéri táncz helyiségben szavalati estélyt tart a következő műsorral: 1. Madách J. „Ember tragédiájából az első szín, a főangyalok hozsánáján kezdve. 2. Dala im. Irta Petőfi Sándor. 3. Ábrányi Emil Kastyély küszöbén című költői beszéle. 4. Visszavárlok. Endrődi Sándortól. 5. A honvéd özvegye. Irta Arany János. 6. Petőfítől: Minden virágnak... 7. Shakespeare Julius Caesar-jából az Antonius beszéde. 8. Negri olasz költőnőtől: Mindhalálig. (Ford. Radó Antal.)

— **Az adózó közönség figyelmébe.** Ez uton is felhívjuk az adózó közönséget, miszerint a folyó évre megállapított IV. oszt. kereseti adó kivétési listáron a város adóhivatalánál folyó hó 16-tól 23-ig kézzel leírva ki van téve, azt az érdekeltek a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

— **Rakodczay Pál — tanító.** Rakodczay Pál az a nagy idealista, aki két budapesti házat áldozta a színészetnek. Szegény tanító volt valamikor, azután örökölt két házat és fölcsapott színigazgatónak. Tisztább idealistája nem volt Kelemen László óta a magyar színészetnek. Évek hosszat járta sorra a vidéket, az operettekkel megmetélezett izlésű vidéket, és Shakespeare-t prédikálta a vidék ködmönös, zsinóros belesű közönségének. Persze, hogy el kellett uszúnia ilyenformán a két háznak. Különbösen jó maga is jelentékeny előadó művész volt, aki a legnehezebb shakespearei szerepekben komoly studium alapján olyan alakításokat nyújtott a vidéknek, amiket a fővárosban is ritkán látni. Az ő-budai színészetnek is ő volt első apostola, amennyiben ő nyitotta meg a dunaparti szeljárta fabódét. Járt az országban mindenfelé, de mert az operett-személyzetére sohasem vetett ügyet, sehol sem boldogult. Nehány év előtt vissza is vonult a direktorokodástól, majd pedig belement megint s ezuttal azután vagyonának romcsái is elusztak rajta. A közoktatásügyi miniszter most a kapuvári állami polgári iskolához nevezte ki segédtanítóvá.

— **Hogy gyűjtik a tagokat a román-egyesület számára?** Érdekes nyilatkozatot küldött be a „Székely Nemzet“-hez Nistor Aurél gör. kel. papnövendék, amely nyilatkozat arról ad fölvilágosítást, hogy az ugynevezett „román közművelődési egyesület“ önkéntes aláírói milyen módon kerülnek listára. Ha mind olyan lelkes tagokból áll az egyesület, mint az a tisztességes román polgártársunk, akinek érdekeiben most Nistor papnövendék nyilatkozik, akkor csakugyan nem veszedelmes az a román művelődés. Ime, a nyilatkozat: A Székely Nemzet folyó évi 94-ik számában „Oláh közművelődési fiókegyesület Kovásznán“ cím alatt megjelent közleményre tisztelettel kijelentem, hogy Árapatak községben a fiókegyesületi tagok gyűjtésében én fáradoztam és Joan Sibianu invetiátor nevét én írtam be az ő híre és tudta nélkül, a pénzt is én fizettem be helyette azon biztos reményben, hogy ő ezt utólagosan jóba veszi, s az egyesületnek tagja lesz. De most ő határozottan megtagadta beleegyezését és így kénytelen vagyok ez uton neki elégtételt adni. Kijelentem végül azt is, hogy ő sem Árapatakon, sem Kovásznán semmiféle gyűlésen, vagy összejövetelen nem volt; ilyenről még tudomása sem volt. Nagy-Szeben, 1900. júl. 5. Nistor Aurél, I. éves papnövendék.

— **Az ország czimerének pecsétében való használatára.** A belügyminiszter elvi jelentőségű döntést tett az ország czimerének magánosok pecsétjén való alkalmazása tárgyában. A miniszter kijelentette, hogy az engedély nem terjed ki az ország czimerének a pecsétben való használására is, hanem általában csakis arra ad jogot, ami az illető engedélyokmányban kifejezetten ki van mondva; továbbá, hogy az ország czimerének pecsétben való használata csak az állami és országos jellegű hatóságokat illeti meg s magánosoknak, magánjellegű vállalatoknak és intézeteknek ezt nem is engedélyezik.

— **Házi ipar.** A Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részvénytársaság üzletvezetősége által kezdeményezett papírdobozkészítés, mint házi ipar, napról-napra szélesebb körben terjed városunkban. A betanított leányok egy része otthon, szülei lakásán foglalkozik rendszeresen a dobozkészítéssel, egy másik rész az üzleti irodában szerzi meg a kellő gyakorlatot. Figyelmeztetjük az érdeklődőket, hogy saját érdekükben minél előbb jelentkezzenek, mert a felvétel a jelentkezés sorrendjében történik.

— **Internatus.** A brassói állami felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos állami internatusba felvételekért aug. hó 15-ig lehet folyamodni. A teljes ellátás évi díja 500 korona. A városnak kedvező egészségügyi viszonyai, fejlett ipara, élénk kereskedelme és forgalmi viszonyai, valamint az intézet tanulóinak többnyelvűsége az iskola hivatásából folyó általános nevelési és tanítási feladatoknak előmozdítására egyaránt kedvezők. Bővebb felvilágosítást ad az intézet igazgatósága.

— **Alapítvány a Ferencz József Tanítók Háza javára.** A Néptanítók Lapjában olvassuk, hogy Wodianer Arthur cs. és kir. udv. könyvkereskedő 500 korona alapítványt tett a Tanítók Háza javára és ezen összeget Lakits Vendel kezéhez le is fizette. Utánzásra méltó nemes példa ez, melylyel Wodianer Arthur a tanítói kar iránt érzett tiszteletének és áldozatkészségének ismét tettekben nyilvánuló jelét adta. Tudvalevőleg a Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert) cs. és kir. udv. könyvkereskedés ajánlotta föl a tanítók helyett az 50 és 20 koronás részesjegyek árának kifizetését — miként az „Irodalmi Értesítő“-ben olvassuk — még akkor is, ha a kiadásában megjelent s általános approbált elemi, felső nép-, tanonc- és gazdasági ismétlőiskolai tankönyvek bármely más könyvkereskedőnél rendeltetnek s ezen 100 kor. értékű számlát az Eötvös-alap elnökségéhez beküldik. Nevezett czeg kiadványai ügyében az Eötvös-alap elnöksége Péterfi Sándor, Lakits Vendel és Peres Sándor aláírásával föl hivatást bocsátott ki, melyből adjuk a következő sorokat: „Hassatok oda, hogy a fönt nevezett nagyérdemű könyvkiadó cégnek jó szándéka kárba ne vesszen, s hogy a cégnek kiadásában megjelent igen csinos kiállítású s belső értékben bármely hasonló nemű kiadvánnyal versenyző iskolai kézikönyvek minél szélesebb körben elterjedjenek. Fejtsétek ki az iskolászékek nemesen érző és buzgó tagjai előtt, hogy amikor ezeket a kézikönyveket bevezetik, akkor ama két nagy nemzeti és közművelődési tanítói jótékony intézetnek: az „Eötvös-alap“-nak és „Tanítók Háza“-nak fölvirágzásához is hozzájárulnak, s hogy ezeknek áldásaiban idővel azoknak az ivadékaik is részesülhetnek, akik ma teljesen önzetlenül lépnek támogatói sorába, mert hiszen senki sem tudhatja, nem jut-e egyik-másik ivadéka a tanítói pályára.“

— **Árlejtési hirdetmény.** A m. kir. igazságügy-miniszter urnak 27797/1900. I. M. III. B. sz. a. kelt rendeletével a gyulafehérvári kir. ügyészség hivatalos helyiségeül szolgáló épületben levő árnyékszék átalakítása céljából szükséges munkálatoknak az előirányzott 1828 kor. 54 fill. (914 frt 27 kr) költség, továbbá a gyulafehérvári kir. törvényszéki fogháznál a rabkórháznak rabkórházzá való átalakítása s ezzel kapcsolatban egyik munkateremből rabkórháznak letesítése céljából szükséges munkálatoknak az előirányzott 801 kor. 66 fill. (400 frt 83 kr) költség keretén belül leendő foganosítása engedélyeztetvén, ezen munkálatok vállalatba adása végett a f. évi augusztus hó 16-án délelőtt 9 órakor az alólírt kir. ügyészség hivatalos helyiségében versenytárgyalás fog tartatni. Felhívom ennélfogva mindazokat, kik a fenti munkálatokat elnyerni ohajtják, hogy kellően felbelyegzett, lepecsételt borítékba zárt s kivül „Ajánlat a 4150/900. k. ü. sz. a. hirdetményre“ jelzéssel ellátott s az ajánlattevő által szabályszerűen aláírt írásbeli ajánlataikat 1900. évi augusztus hó 16-án délelőtti 9 óráig aláírva kir. ügyészséghez bérmentesen adják be. Ajánlattevők kötelesek 135 (egyszázharminczöt) korona bánatpénzt a gyulafehérvári kir. adóhivatalhoz készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirokban letenni s a letéti elismervényeket ajánlatok mellett bemutatni. Az elkészítendő munkálatokra vonatkozó műszaki iratok, vállalati feltételek, valamint a kötendő szerződés tervezete alólírt kir. ügyészség kiadóhivatalában a hivatalos órák alatt tekinthetők meg. A bánatpénz nélkül, továbbá a távirati, pót-, vagy a kifizetői időn túl beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Az ajánlatok felett az árlejtést hirdető, illetve annak felettes hatósága szabadon dönt s azok egyikéhez sincs köttve. A kir. ügyészségtől. Gyulafehérvárt, 1900. július hó 11-én. E l e k e s L a j o s, kir. alügyész.

— **Párbaj korbáccsal.** Egyik Páris melletti helységben korbáccsal vívott párbajt két ember, Falgat Georges és Ricci Emanuel. Letették a felső ruhát és a megadott jelre csapkodni kezdték egymást. Az első összezapásnál a korbács Riccit a homlokán, ellenfelét az arcán érte. Aztán egymást érték az ütlegek, míg mind a ketten vérrel borítva le nem rogytak. Most súlyos állapotban kórházban fekszenek mind a ketten. A két hős, kik lovagias ügyüket ezzel a szokatlan fegyverrel intézték el, mind a kettő kocsis.

— **A paróka feltalálója.** Kevesen tudják, hogy mi módon találták fel a parókat. Érdekes története van ennek. Szent Lajos, Franciaország királya, ugyanis egyik keresztes hadjáratból egészen megkopaszodva tért haza a Szentföldről. Anyja, Blanka, Kasztília ki-

rálynoje, a bálványozásig szerette fiát, s természetesen nagyon megszorította őt; mindent elkövetett tehát a váratlan csapás, a nagyon szembetűnő baj orvoslására. Sok próba és kísérlet után arra a gondolatra jött, hogy minden udvari lovag hajából, ha az a fiához némileg hasonlított, levágott egy-egy fűrtöt, s azt ügyesen összevarva, fia fejére rakta. Így készült el az első paróka, mely csakhamar divatba jött egész Európában. A fodrászok halálából el is ismerték Szent Lajost védszentjükké.

— **Kis Lap.** A Forgó bácsi Kis Lapja, ez a legregibb képes gyermekújság, ma már nélkülözhetlen segédkező a gyermeknevelés körül. Sok tanulságos szórakoztató olvasmány, színes képpel, hétről-hétre beköszönt a családhoz, gyönyörűséget szerezve szülőknek, gyermekeknek egyaránt. Az előfizetési ár oly csekély, hogy mindenkinek módjában van ennek a kitűnő gyermekújságnak a tartása. Előfizetési ár egy negyed évre 2 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal. Cím: Kis Lap kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-ut 54.

Nyílt tér.

(E rovat alatt közlötték nem vállal felelősséget a Szerk.)

Quis quam vivit, sic indicat.

Ezen megjegyzést intézzük Király Béla urhoz, ki elég előékeny volt feltenni rólunk azt, hogy f. hó 8-án rendezett majálisukon, melyen ő mint penztárnok szerepelt, jegy nélkül vettünk részt, amely állítását azon indoklással, hogy képünkre nem emlékszik, főtartá még akkor is, amidőn jegyünket előmutattuk.

Többek állítása szerint az érdemes ur beszámíthatatlan állapotban volt s mint ilyen nem tudott gondolkodni; mi azonban nem akarjuk őt ily kényes dolgok érintésével sérteni, s inkább hisszük azt, hogy gyenge elméjű s ezen fogyatékoság gátolá abban, hogy személynkre vissza emlékezhesek; s amennyiben mi neki a történet után is jóakarói vagyunk, ajánljuk a saját érdekében, hogy magát az ily nyilvános szereplésektől, tekintettel „korlátosságára“, lehetőleg távol tartsa.

Jóakarattal vagyunk
Oppenheim és Kosárka

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. **TÖRÖK BERTALAN.**

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomtatásában.

Csemege, valamint bőr, fűszer, liszt, norinbergi, rövidáru, vas, porcelán s edénykereskedés

KINDL J. NAGY-ENYED

FŐTÉR.

Mindennap friss szebeni tormás virsli s más husneműek, különféle sajtok, valamint az egész országban híres orosházi házi kenyér kapható.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj!

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak elismert

ASBEST-TALPAK.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Felsége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Felsége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbest-talppal bélelt cipőkkel. Ő Felsége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradnak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hiszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, amint megfelelőek voltak a szalon-cipők.

Zágráb, 1898. július 8.

Krahl huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbest-betéti cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. szeptember 17.

tisztelő híve

Wekerle Sándor.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nincs többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságú 1 frt 20 kr, egyszerű 60 kr, homoktalp 40 kr, gyermekeknek fele.

Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.

Széküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladóknek megfelelő árengedmény.

Egyedüli elárúsítás Alsófehér vármegye részére.

Az Asbestáru-gyár betéti társaság képviselője és elárúsító raktára:

Kindl J. Nagy-Enyed, fő-tér.

3013 1—50

Alsófehér vármegye alispánjától.

10591—1900

alisp.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Enyed rendezett tanácsu városban 3200 korona és szabályrendeletileg megállapított füllemtény évi fizetéssel javadalmazott

polgármesteri állás

elhalálozás következtében üresedésbe jövén, annak betöltésére ezennel pályázat tüzetik ki és felhivatnak pályázni kívánók, miszerint a törvénynek megfelelőleg felszerelt pályázatukat

folyó évi augusztus hó 4-ig

hozzám terjesszék be.

A később beérkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

Nagy-Enyed, 1900. július hó 14-én.

Csató János

alispán.

1076-1900.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bogáti József s társa végrehajtónak Koppándi Mihály trsa végrehajtást szenvedő elleni 400 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári királyi törvényszék kerületében a vizaknai kir. járásbíró területén levő, Vizaknán fekvő, vizaknai 710. tjkvben A + 1-3. 6. 1280, 3510, 3659, 6129. hr. sz. a. foglalt Koppándi Mihály, s a vizaknai 2970. sz. tjkvben A + 1 r. 4773. hr. sz. a. foglalt Koppándi János a Jánosé nevére felvett ingatlanok 585 kor.: valamint az 1881. évi IX. t.-cz. 156. § a) pontja értelmében a vizaknai 311. sz. tjkvben A + 3. r. 3134 hr. sz. a. foglalt „—”-ed részben Koppándi Mihály és Koppándi János végrehajtást szenvedők s „—”-ed részben özv. Kovács Jánosné szül. Lakatos Ágnes és Bogáti József végrehajtás alatt nem álló tulajdonos társak nevére felvett ingatlanokra az árverést 143 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fent megjelölt ingatlanok az 1900. évi augusztus hó 6-ik napján d. e. 9 órákor a vizaknai telekkönyvi hatóság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékoznak, végrehajthatók és képviselőjük kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 58 kor. 50 fill. és 14 kor. 30 fillert készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Vizaknán, 1900. évi május hó 14-én.

A vizaknai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Korinsky Győző,

kir. aljbíró.

3139 1-1

Sz. 1715-1899.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marosújvári kir. bíróság mint tkvi hatóság a Nagy-Enyeden 1900. évi április hó 9-én s folytatólag 15-én kiállított eredeti Engedmény és okirat alapján Dr. Nagy Samu végrehajtható javára Kovács Péter és Kovács Elek végrehajtást szenvedők ellen 82 korona 80 fillér tőke, 33 korona 20 fillér eddig mar megállapított, egy a jelenlegi 12 koronában meghatározott, valamint az ezután felmerülő költségek kielégítése végett a végrehajtási árverést az 1881. LX. t.-cz. 146. 156. §-ai alapján a gyulafehérvári kir. törvényszék (marosújvári kir. járásbíró) területén levő m.-újvári 77. számú telekkönyvben felvett A + 1. r. sz. 152, 153. hr. sz. alatt felvett ingatlanra vonatkozó s Kovács Péter, Kovács Elek végrehajtást szenvedők és Kovács István, Kovács Miklós illető társaságokhoz és épület-tulajdonra 700 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeli.

Az árverés 1900. évi augusztus hó 30-ik napján délelőtt 10 órákor alulirt tkvi hatóság hivatalos helyiségében fog megtartatni, mikor is a fenti ingatlanok a legtöbbet ígérőnek becsárán alul is eladtni fognak.

Árverezni szándékoznak végrehajtható kivételével tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy a 3333 88. I. M. számú rendelet 8. §-ában felsorolt óvadékképes értékpapirban az árverés megkezdése előtt a kiküldött kezébe banatpénzül letenni, vagy annak a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről az elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Maros-Ujvárt 1900. június 22-én.

Csegezy,

kir. jbró.

3128 1-1

Birtok-eladás.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollégium tulajdonát képező, **Diód** és **Tövis** községek határán (Alsófehér vármegye) fekvő **196 holdnyi** (a 1600 □öl) területű

tagosított földbirtok

belsősséggel és malommal nyilvános árverés útján eladatik.

Kikiáltási ár 50.000 korona.**Bánatpénz 10%.**

Az árverés 1900. évi **julius hó 17-én** d. e. 10 órákor tartatik meg Nagy-Enyeden a kollégium jószágigazgatósági irodájában, hol a részletes feltételek korábban is, a hivatalos órák alatt betekintheők.

Nagy-Enyeden, 1900. július 5

A Bethlen-kollégium jogügyi és jószágigazgatósága.

3-3 3140

1 kilo tiszta finom zamatos kávé 1 frt 50 kr. Litke-fele pezsgő. Bánati leghiresebb buzából örölt hengeralmi lisztek legolcsóbb áron kaphatók.

Bethlen-utcában 3 szoba, konyha, faskamra, pincze kiadó

ápril 24-től.

Egy kettős számú

WERTHEIM-SZEKRÉNY

olcsó áron eladó.

Raktáromba az alábbi friss ásványvizek érkeztek:

Borszéki, Előpatoki, Luhi Margit, Carlsbadi, Marienbadi, Nieder Selters, Salvator, Gishuebler, Budai és Lewicon.

Friss **Beocsini Roman és Portland cementek** szintén megérkeztek; hordó számra legolcsóbb gyári áron szolgálok. Legjobbnak elismert **könnyen kezelhető Wermorel permetezőket**, legerősebb rézgáliczot **igen jutányosan ajánlok.**

A közelgő időnyre ajánlom a híres nemes **gyémánt aczélből készült kaszákat**; minden darabért **jót állok**, ha nem lenne, jó becserelem vagy **árát visszaadom.** Egyéb szerszámok, **ásók, lapátok, kerti-ollók, gereblyék, kapák**, mindennemű **szegek legolcsóbb áron kaphatók.**

Nagy választékban **alpacka és nikkel tárgyak, gyümölcsös tálak, kenyérkosarak, kanalak, tálczák 20 krtól 4 frtig.** Diszes **lámpák, husvágók, új fajta kávéőrölők.**

Többféle **páczott halak**

angolna, lapardon, sardinia, orosz hal, heringek, pisztrángok.

A kirakat szives megtekintésére becses pártfogóimat ez uttal is kérve, maradok teljes tisztelettel

2017 31-52

BISZTRITSÁNY LAJOS.

Erősen vasalt targonca 3 frtért kapható.

Thierry A.**mell- és gyomor-balzsamát**

(amelyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvényszéknel bejegyzett „apácza”-védőjeggyel van ellátva. Fölülmulthatatlan szer minden **mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. Külsőleg is kitűnően hat és sebet gyógyít.**

Egy próbátveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés **csak** előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse

(csodakenőcsnek nevezik)

utolérhetetlen szívó erejű és gyógyító hatása. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőccsel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszut, uajbban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyítóhatása mindenféle seb gyógyításánál.

Próbátveg bérmentesen 1 korona 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg. **Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen ugynevezett házi kenőcsöket s más efféléket.**

Czím: A. Thierry, gyógyszerész és gyár a Védőangyalhoz.

Pregrada Pragerhof felé, a Déli vasut mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

16-52 3032

Issigeae, Dordogne, Kopenhága, fabriken farma. **Milán.** A Bertoloni. **Malmö, Sevrigé** Apot. Lejonet. **Nantes.** Pharmacie C. Fredet. **Nápoly, Palermo.** **Páris.** Pharmacie française 1 & 3, Place de la République, Pharmacie Daprey, 11. Rue des Francais Bourgeois. **Prága.** **Róma.** Corso. Agenzia del Polimico **Roubaix.** Pharmacie F. Gerrath. **Serajewo.** **Szeged.** **Temesvár.** **Trieszt, Velence.** **Vienne, Zürich.**

Csak ezzel a törvénysz. bejegyzett védőjeggyel valódi.

„Stearoptinum“ (Olaj-sebtapasz)

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármely sebeknél: **vágás, zuzódás, égés, fagyás, ládása és gyülése, a titkos betegségek, kiütések stb.**

Egy adag ára használati utasítással együtt **2 korona.**

A hatásért kezességet vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatta a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület Mexikói-ut 88. II. 25.

2-20 3138